

Sekretarz Stanu
Paweł Szefernaker

DAP-WSUST-0723-2/2022

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani Ewa Matecka
Z-ca Przewodniczącego
Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat Rzeczypospolitej Polskiej
- za pośrednictwem platformy ePUAP -

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 marca 2022 r. (znak: BPS.DKS.KPCPP.0330.9.2022), w którym w związku z decyzją Senatorów, która zapadła w trakcie posiedzenia Senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w dniu 3 marca 2022 r. poproszono o przedstawienie opinii na temat treści zawartych w petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 12 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim, w celu dokonania zmian w sposobie finansowania funduszy sołeckich z budżetu państwa (P10-84/21) – uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o funduszu sołeckim minister właściwy do spraw administracji publicznej monitoruje wykorzystanie limitu wydatków z budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy (w art. 12 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim określono, na okres 10-letni, maksymalny limit wydatków z budżetu państwa będących skutkiem ustawy), oraz wdraża mechanizm korygujący w przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków. W przypadku zastosowania mechanizmu korygującego, minister właściwy do spraw administracji publicznej podaje w Biuletynie Informacji Publicznej, w terminie do dnia 15 września roku poprzedzającego rok budżetowy, informację o skorygowanej wysokości zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu w roku, na który została ogłoszona średnia kwota bazowa w kraju (K_b) dla każdej z grup gmin o określonym K_b ¹, o którym mowa w art. 3 ust. 8 ustawy. Wysokość zwrotu z budżetu państwa wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego kształtuje się na poziomie 20, 30, 40 %. Najwyższy zwrot dostają gminy najuboższe, a najniższe – najbogatsze.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami - minister właściwy do spraw administracji publicznej wprowadzając mechanizm korygujący, na podstawie danych/informacji przekazanych od wojewodów jest zobowiązany do zabezpieczenia odpowiedniej wysokości środków do zwrotu. Warto także pamiętać, że jeden „cykl” funduszu sołeckiego to okres 3 lat: planowanie funduszu, realizacja zaplanowanych przedsięwzięć, zwrot z budżetu państwa gminom części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego.

¹ K_b – kwota bazowa – obliczana jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Duże zainteresowanie funduszem sołeckim (systematyczny wzrost liczby gmin w których realizowany jest ww. fundusz) oraz zmiany w strukturze dochodów gmin (m.in. wzrost wskaźnika K_b) spowodowały, że wysokość środków finansowych, które są zaangażowane w poszczególnych gminach w realizację przedsięwzięć z funduszu sołeckiego systematycznie rośnie co powoduje, że w ostatnich latach wysokość wprowadzanego corocznie mechanizmu korygującego spowodowała faktyczne znaczne zmniejszenie wysokości środków zwracanych poszczególnym gminom.

Odnosząc się bezpośrednio do wniosku Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Podkarpackiego w którym zaproponowano zmianę zapisów art. 12 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim oraz wykreślenie w art. 12 ust. 3 i 4 (przepisy dot. zasad wprowadzania mechanizmu korygującego) - podkreślenia wymaga, że przyjęcie ww. propozycji spowodowałaby, że faktyczne środki przeznaczone na zwrot byłyby wypłacane w ustawowej wysokości, bez wprowadzania mechanizmu korygującego. Przepisy takie spowodowałoby znaczne zwiększenie wysokości środków finansowych, które powinny być przeznaczone z budżetu państwa na ww. cel (przykładowo na rok 2022 należałoby zabezpieczyć ok. 245, 5 mln zł, w rezerwie celowej jest 149 mln, czyli więcej o ok. 96 mln; a w 2023 zabezpieczyć należałoby ok. 259 mln, jest w rezerwie celowej 152,5 mln, czyli więcej o ok. 107 mln zł.).

W tym miejscu zasadne jest także przypomnienie, że ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim jest z przedłożenia rządowego, dlatego też należy pamiętać, że zgodnie z art. 50 ust 1 a ustawy o finansach publicznych: „w przyjmowanych przez Radę Ministrów projektach ustaw, których skutkiem finansowym może być zmiana poziomu wydatków jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, określa się w treści projektu maksymalny limit tych wydatków wyrażony kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, oddzielnie dla każdego roku, poczynając od pierwszego roku planowanego wejścia w życie ustawy (...)”.

Mając na względzie ww. przepis w ustawie o funduszu sołeckim znajdują się zapisy art. 12 ust. 1 – gdzie wskazano maksymalne limity wydatków na okres 10 lat, oraz art. 12 ust. 2-4 gdzie określono zasady wprowadzania mechanizmu korygującego, tak aby wydatki nie przekroczyły kwoty zaplanowanej do wydania. Przepisy te są konsekwencją przepisów ustawy o finansach publicznych.

Chciałbym także poinformować, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji podjęło współpracę w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów w kwestiach dot. ewentualnych zmian w obowiązującej ustawie o funduszu sołeckim.

Zbliżający się koniec perspektywy finansowej określonej w ww. ustawie należy uznać za dobry moment na całościową ocenę funkcjonowania funduszu sołeckiego oraz ewentualne podjęcie decyzji o nowelizacji ustawy o funduszu sołeckim. W ramach podjętych w KWRiST prac zasadne jest m.in. przyjrzenie się mechanizmowi korygującemu, wypracowanie wniosków, w tym dopracowanie i oszacowanie skutków finansowych dla budżetu państwa na kolejne lata (z uwzględnieniem realiów budżetowych). Istotne dla jednostek samorządu terytorialnego jest m.in. zrealizowanie postulatu dot. umożliwienia realizacji inicjatyw nie tylko tych wynikających z ustawy o samorządzie gminnym (zadania własne), ale np. realizacji również tych, które są zadaniami powiatu i bezpośrednio wpływają na jakość życia lokalnej społeczności (np. możliwość remontu/budowy chodnika przy drodze powiatowej).

Z poważaniem

Paweł Szefernaker
Sekretarz Stanu w MSWiA

/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu/